

Fotografie als geschiedschrijving

door Hilde SABBE
Gent

STOF tot nadenken, karakterizeert Carl De Keyzer zijn foto's. Of ze nu tonen wat er met onze Oosteuropese burens is gebeurd sedert het vallen van de Muur, of mijmeren over de macht in al haar vormen, je loopt er niet gedachtenloos aan voorbij. Ze treffen je niet als een mokerslag — daar zijn ze veel te mooi voor — maar grijpen je zachtjes, dwingend bij het nekvel en laten niet meer los. Zijn tentoonstelling in het Gentse Museum van Hedendaagse Kunst, die vandaag open, bestaat uit twee luiken: *East of Eden*, de neerslag van een rondreis door voormalige Oostbloklanden, en *Images of Power*, een project voor het fotopersagentschap Magnum over het einde van de twintigste eeuw.

Sterfotograaf Carl De Keyzer stelt tentoon

Carl De Keyzer reisde de afgelopen twee jaar door het voormalig Oostblok en bundelde een selectie van zijn fotoreportage tot de tentoonstelling *East of Eden*. De 69 zwart-witfoto's geven een doordringend beeld van het alledaagse leven in de Oosteuropese hoofd- en provinciesteden. Toen in 1989 de kommunistische regimes verdwenen en samen met het kapitalisme ook de demokra-

tie werd ingevoerd, raakte de aanvankelijke euforie vlug overschaduwd door teleurstellingen en onzekerheid. Zijn foto's vertellen het hele verhaal. Van vergane illusies en ont-nuchtering. Zijn tuin van Eden bevat geen paradijs, alleen gehavende dromen. Bedelende kinderen op een natte stoep. Uitverkoop van twee verflommen en één schoen op de motorpark van een

kapotte auto. Kil, grauw en troosteloos. En toch ook: schoonheid. Zoals het Albanese bruidspaar in een kermisvlugtuigje tegen een achtergrond van vuile krochten. Hongaren, vastbesloten om van de zon te genieten, al is hun omgeving niet om aan te zien.

„Ik vind dat we die mensen een beetje bedrogen hebben”, oordeelt De Keyzer. „Vroeger konden ze niet bij ons komen door het IJzeren Gordijn. Nu is dat weg en hebben we in de plaats daarvan een Europese muur opgetrokken. Die volkeren hebben een droom gekoesterd en die is een utopie gebleken”.

„Mijn foto's zijn statements, maar de beelden blijven sterk. Zonder die kwaliteit worden het slogans. Ik schreeuw het niet uit. Het zijn subtiele statements. Ze stemmen tot nadenken en dat is voldoende”.

Sekten

Het is de vierde keer dat De Keyzer te gast is in het Museum. Zijn laatste tentoonstelling *God Inc.*, over religieuze sekten in de VS, maakte hem in één klap wereldberoemd. Sindsdien is hij ook lid van het prestigieuze fotopersagentschap Magnum. Dat agentschap wil tegen het jaar 2000 een fotoboek uitbrengen over het einde van het millennium.

Het idee voor de reeks *Images of Power*, met als ondertitel *Historiestukken van het einde van de twintigste eeuw*, ontstond toen De Keyzer begin '93 door de democratische Partij in de VS werd uitgenodigd om foto's te nemen van de ambtsaanvaarding van Bill Clinton.

De Amerikaanse president staat nergens op zijn foto's. Fidel Castro en de paus evenmin, al hangt hun aanwezigheid als een huivering over de beelden. „Dat is deels een bewuste keuze”, legt De Keyzer uit. „Je kunt kiezen voor de machthebbers. Dat doet de ongecontroleerde televisiebe-richtgeving. Ik kies voor de klei-nere momenten. Ik toon de figu-ranten en plaats ze op een sokkel. In plaats van Clinton en de paus. Daarmee stel ik de huidige aktu-aliteitsberichterijding in vraag. Deels gebeurt het ook onder druk van de omstandigheden. Vroeger stonden de fotografen bij alle grote evenementen op de eerste rij. Nu worden ze verdrongen door de cameraploegen van CNN”. Die foto's zijn in kleur. Dat

Een zonnige zomerdag in Mezökövesd (Hongarije).

FOTO CARL DE KEYZER

Tentoonstelling in boek

GENT — Wie de tentoonstelling *East of Eden* mee naar huis wil nemen, kan dat. Bij De Gentse uitgeverij Ludion verscheen een boek met daarin de foto's van Carl De Keyzer.

In *East of Eden* — het boek — bundelt De Keyzer 69 trichromies. Hij laat ze voor zich spreken. Achterin het boek staat alleen waar welke foto is gemaakt en waar hij de teksten heeft gehaald die in het midden van zijn boek staan.

Want het woord is in dit boek niet helemaal afwezig. De Keyzer citeert uit het werk van Hans Magnus Enzensberger, Milan Kundera, Ivan Klima, Ismail Kadare, E.M. Cioran, Du-bravka Ugresic, György Konrad en Eva Hoffman. Die tekstfrag-menten zijn bepeinzingen over,

en getuigenissen uit het voormalige Oostblok. Soms ernstig en diepgaand, soms ook grappig.

Zoals het gesprek van Eva Hoffman met een taxichauffeur. Die heeft Engels geleerd en slaat nagels met koppen. Milan Kundera doet dat ook, in een ongepubliceerd manuscript schrijft hij: „De enige reden waarom de mens meester wil zijn over de toekomst, is dat hij het verleden wil veranderen”.

Dat in *East of Eden* de panora-mische foto's over de vovur lopen is jammer, maar begrij-pelijk. Afgezien daarvan is dit een heerlijk en verzorgd uitge-geven kijkboek. (DIM)

■ *East of Eden*, Carl De Keyzer, Ludion, 128 blz., 1.400 frank.

Reader's Digest in Thais

BRUSSEL — Reader's Digest verschijnt nu ook in het Thais. In Thailand heet het blad *San Sara Reader's Digest*. De aanvankelijke oplage is 100.000 exemplaren. Door deze uitbreiding komt het blad op 48 edities, die in 19 talen worden uitgegeven, en samen goed zijn voor 27 miljoen exemplaren of 100 miljoen lezers.

Het is geleden van 1978 dat het blad er in Azië een nieuwe taal bij kreeg.

In '78 kwam de Koreaanse edi-

tie op de markt, in '65 reeds de Chinese.

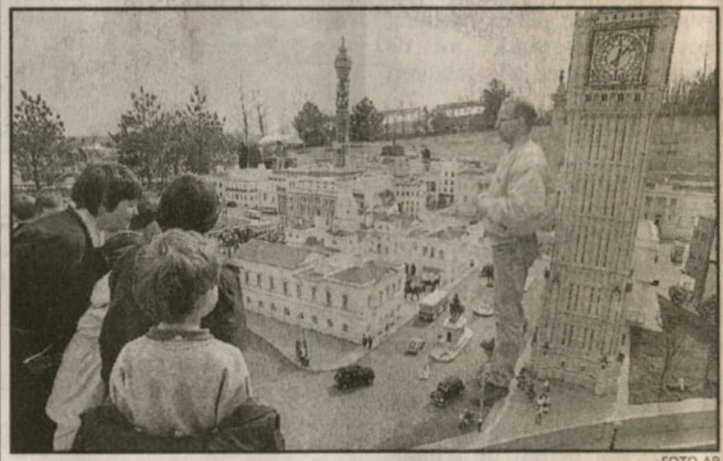
Hoofdredacteur Somtawim Chanyawong zegt dat het aprilnummer van *San Sara* model staat voor wat de Thaise lezers mogen verwachten. „We brengen artikels die de geest verlichten: artikels over gezondheid en fitness, professioneel sukses, opvoeding, doorbraken in de medische wereld, internationale aan-gelegenheden, menselijk drama en persoonlijke moed.” (DIM)

Chocoladetempel opent

HALLE — Kinderen van de lagere school kunnen vanaf de chocoladetempel van Côte d'Or bezoeken. In de fabriek van Côte d'Or in Halle werd een heus interactief museum over chocolade gebouwd. De kinderen krijgen geen saaie, lange rondleiding, maar een echte reis door de tijd en de wereld van de chocolade. Kinderen kunnen zelfs hun eigen reep chocolade maken.

Het museum dit schooljaar nog bezoeken, wordt moeilijk, want er zijn al reserwaties binnen tot in 1997. Maar het wachten loont zeker de moeite.

■ Het bezoek duurt ongeveer twee uur. Per dag worden twee sessies gehouden, om 9.30 en om 13 uur. Een rondleiding kost tachtig frank per kind. Informatie en reserwatie op nummer 02-362.38.92.

Miljoenen blokjes voor een stukje Londen in Legoland.

FOTO AP

Legoland nu ook in Engeland

WINDSOR — Legoland Windsor is open. Het nieuwe attractiepark ligt op zowat 50 kilometer van Londen en vlakbij de luchthaven van Heathrow. Het is bedacht en uitgewerkt naar de tradities van Lego en dus van een zeldzame kindervriendelijkheid. Na Billund in Denemarken, dat bijna 30 jaar geleden is gebouwd, is dit het tweede Legopark.

Legoland Windsor ligt in een schitterende vallei van meer dan 60 hectare, een vroeger buitenver-blijf van de Kennedy's. Mini-land is één van de vijf thema's in het park. Er waren 20 miljoen Le-goblokjes nodig om beroemde

bouwwerken, zoals de Londense Big Ben, uit de verschillende Euro-pese landen neer te zetten. Daarnaast zijn er in Legoland nog eens een slordige 25 miljoen blokjes gebruikt voor allerlei andere technische hoogstandjes. Lego is nog altijd volledig in handen van de Deense familie Cristiansen. De eigenaars van Lego investeerden bijna 4 miljard frank in het nieuwe park, uitsluitend eigen kapitaal. Er worden dit jaar al 1,4 miljoen bezoekers verwacht. Met een systeem van voorverkoop zijn nu al 250.000 kaartjes verkocht. (MVH)

te beelden. Tussen alle flitsende nieuwsbeelden wil ik beelden tonen waar je naar blijft kijken. ■ *East of Eden/Images of Power*, Open tot 12 mei 1996, van 9.30 tot 17 uur. Museum van Hedendaagse Kunst, Citadelpark, in Gent. Gesloten op maandag.

Profiteren van elke beursstijging en tevens veilig beleggen, dat is CERA INVEST BEL20-5.

BEL20-5, een nieuw compartiment van de Luxemburgse SICAV CERA INVEST. U wilt dat uw geld zoveel mogelijk opbrengt? Dan is het volgende zeker iets voor u! Een belegging in aandelen waarbij u profiteert van de beursstijging en uw beginleg wordt gevrijwaard. Op de eindvervaldag (17/04/2001) krijgt u immers minstens het kapitaal terug waarop u tijdens de emissieperiode heeft ingetekend. Bovendien wordt elke tussentijdse stijging van de beursindex van 25, 50 of 75% stevig vastgeklemd. Dit betekent dat u deze stijging definitief verwerft op de eindvervaldag. Meer goed nieuws: tussen 25 maart en 15 april betaalt u slechts 1% instapkosten en op de eindvervaldag worden er geen uitstapkosten aangerekend*. CERA INVEST BEL20-5 wordt gepromoot door CERA Bank die tevens de financiële dienst waarneemt. Wij stellen u graag een uitgifteprospectus en de recentste financiële verslagen ter beschikking. *Bij bovenvermelde cijfers moet rekening worden gehouden met een beurstaks die 1% bedraagt bij instap en 0,5% bij uitstap. De tussentijdse instapkost bedraagt 5%, bij een tussentijdse uitstap zijn 4% kosten verschuldigd.

CERA BANK

AFRICA MUSEUM TERVUREN

21/3/1996 - 21/9/1996

Leuvensesteenweg, 13 - 3080 Tervuren - Tel. 02/769 52 11

Alle dagen open, behalve maandag

Ver van de oorlog en de hongersnood ontsluit de tentoonstelling *ÆTHIOPIA* het ware gelaat van Ethiopië, dat van een land met een fabelachtige diversiteit.

Logo of the Africa Museum and other sponsors.